

**DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT**

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

08/1567-

26 MAI 2015

Raudfjell vindkraftverk i Tromsø kommune - klagesak

Bakgrunn

Norsk Miljøkraft Raudfjell AS (NMR) søkte 28. mars 2007 om anleggskonsesjon for å bygge og drive et vindkraftverk med inntil 60 vindturbiner med en samlet installert effekt på 180 MW, på Kvaløya i Tromsø kommune. Det ble samtidig søkt om ekspropriasjonstillatelse og forhåndtiltredelse etter oreigningslova. Vindkraftverket ligger i umiddelbar nærhet til planområdet for Kvitfjell vindkraftverk, som har endelig konsesjon til bygging og drift av et vindkraftverk med installert effekt på inntil 200 MW.

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) ga den 11. mai 2012 NMR anleggskonsesjon og ekspropriasjonstillatelse til å bygge og drive et vindkraftverk med inntil 100 MW installert effekt på Raudfjell og med tilhørende nettilknytning.

Det innkom 10 klager på NVEs vedtak, hvorav to klager ble avvist ved brev av 8. november 2012.

NVE fant ikke grunnlag for å oppheve eller endre sitt vedtak, og saken ble derfor oversendt til Olje- og energidepartementet (OED) ved brev av 9. november 2012 til endelig behandling.

NVE har i konsesjonsbehandlingen vurdert de positive og negative virkningene av en samlet utbygging av Kvitfjell og Raudfjell. Sammenlignet med hva som ble omsøkt, har NVE redusert planområdet og maksimal installert effekt på Raudfjell vindkraftverk. Den påklagede konsesjonen har en effektgrense på inntil 100 MW innenfor et planområde på 7,5 km². Reduksjonen er i hovedsak begrunnet i reduserte ulempene for reindriften og bebyggelsen i nærheten av vindkraftverket.

Klager

Klagene som er tatt til behandling er fra:

- Tromsø kommune
- Reindriftsforvaltningen i Troms
- Naturvernforbundet i Troms
- Forum for Natur og Friluftsliv Troms
- NHO Reiseliv
- Lauklines kystferie
- Nordre Kattfjord Grunneierlag
- Kattfjord utviklingslag og Sjøtun/Sandnesshamn Utmarkslag

NVE har sammenfattet klagen og oversendt denne til departementet i notat av 9. november 2012 *Norsk Miljøkraft Raudfjell AS – Raudfjell vindkraftverk. Sammenfatning og vurdering av klager på NVEs vedtak om konsesjon* (KE-notat 34/2012).

Klagen fra Tromsø kommune

Tromsø kommune oversendte saksfremlegget for Byrådet i forbindelse med behandlingen av konsesjon for Raudfjell vindkraftverk. I møte i Byrådet 14.6.2012 ble følgende vedtak fattet:

"Det vises til vedtak sak 117/08 i Tromsø kommunestyre og gjeldende arealdel i kommuneplan. Tromsø kommune klager med dette på NVEs vedtak om konsesjon. Utbygging av Raudfjell vindkraftverk er ikke i samsvar med den arealbruk som er fastsatt av kommunestyret. Tromsø kommune ber om at utbygging av Raudfjell vindkraftverk ikke skjer før det er høstet erfaring med hensyn til mulige effekter på drikkevannsforsyning, landskap og naturmangfold, med drift av det tilstøtende og konsesjonsgitte Kvitfjell vindkraftverk.

Vedtaket er fattet i medhold av forvaltningslovens § 28."

Kommunen mener at grunnlaget er for mangelfullt til å vurdere om tidligere innvendinger mot prosjektet er tilstrekkelig ivaretatt i den reduserte utbyggingen. Videre mener kommunen at mange av de forhold det protesteres mot ikke er klarlagt, men forutsatt å bli ivaretatt gjennom videre planlegging (miljøplan, miljø- og transportplan). Dette mener Tromsø kommunes i for liten grad besvarer den motstanden som er uttrykt. Motstanden mot prosjektet knytter seg til endringer i landskapsbilde med sine negative virkninger for friluftsliv, reiseliv og visuelle effekter for omkringliggende bebyggelse, negative virkninger for naturmangfoldet og mulig negative effekter for drikkevannsføremål.

Klagen fra Reindriftsforvaltningen i Troms

Reindriftsforvaltningen i Troms har påklaget vedtaket på vegne av områdestyret i epost av 11. juni 2012. I klagen viser Områdestyret til tidligere vedtak, der styret gikk imot utbyggingen av Raudfjell vindkraftverk, og til tematisk konfliktvurdering for nevnte vindkraftverk, der det konkluderes med at tiltaket vil medføre middels konflikt.

Reindriftsforvaltningen mener det ikke kommer godt nok frem i konsesjonsvilkårene hvordan flyttleien for rein i området skal sikres, og mener flyttleien står i fare for å bli sperret eller forringes på en slik måte at den i praksis ikke lenger kan brukes. Reindriftsforvaltningen understreker at fungerende flyttleier er en forutsetning for en rasjonell reindrift i alle områder og at disse har ett særskilt vern i lov, jf. reindriftsloven § 22. Det vises til at konsesjonsvedtaket kan komme i strid med denne.

Reindriftsforvaltningen peker videre på at de samlede konsekvensene av utbyggingen for reindriften i området heller ikke er godt nok utredet ettersom det i konsesjonsvedtaket forutsettes at dette vindkraftverket bygges ut sammen med Kvitfjell vindkraftverk. Klager mener at selv om det er inngått avtale med reinbeitedistriktet om nevnte utbygging, så kan ikke områdestyret akseptere at både Raudfjell og Kvitfjell vindkraftverk realiseres uten at konsekvensene er vurdert samlet.

Det vises til at det under konsesjonsbehandlingen av Kvitfjell vindkraftverk også ble pekt på at det ikke forelå en tilfredsstillende konsekvensutredning for reindriften. Klager savner også nå en slik vurdering i og med det vil kunne bli en dobling av antall vindturbiner, uten at konsekvensene er vurdert samlet. Klager viser til at det blir vanskelig å sikre reindriftens bruk av området ved bare å se på plassering av vindturbinene

Klagen fra Forum for Natur og Friluftsliv Troms (FNF Troms)

FNF Troms mener det er begått saksbehandlingsfeil ettersom Kvitfjell og Raudfjell vindkraftverk ikke er vurdert samlet til tross for at de ligger i umiddelbar nærhet til hverandre. De viser til at koordinert utbygging av de to vindkraftverkene er vektlagt for å sikre lønnsom drift. FNF Troms viser til at NVE vurderer effekt og ytelse samlet, men at virkningene for natur, friluftsliv, landskap mv. hovedsakelig er gjort separat. Forumet mener dette er uakseptabelt og i strid med plan- og bygningsloven og naturmangfoldloven, og viser til bestemmelser i lovene om kumulative virkninger og samlet belastning.

FNF Troms mener vindkraftverkene ikke er viktige for å oppnå mål om utbygging av fornybar energi, og viser til at dersom man legger til grunn konsesjonsgitte vindkraftverk, også de som er påklaget, er nesten halvparten av vårt mål i elsertifikatmarkedet nådd. Forumet viser også til at dersom målet i elsertifikatmarkedet oppfylles, ligger Norge godt an til å nå forpliktelsene etter fornybardirektivet.

Ifølge FNF Troms er mulighetene gode til å nå målene selv om NVE tar større hensyn til naturverdier og friluftsliv framover. På grunnlag av dette mener FNF Troms at nettopp bevaring av naturverdier og viktige friluftsområder må gis større vekt enn oppfyllelse av snart nådde nasjonale mål om fornybar energi. Klager er opptatt av å velge de minst konfliktfylte prosjektene, og mener Raudfjell har stort konfliktnivå knyttet til støy og kollisjonsfare for fugl. Den viktigste årsaken er de mangelfulle samlede vurderinger av de to vindkraftverkene.

FNF Troms er sterkt kritisk til NVEs vurderinger av virkninger for friluftsliv, og mener påstand om at vindkraftverket kan være positivt for friluftslivet for de brukergrupper som ønsker eller har behov for mer tilrettelegging og bedre fremkommelighet er feilaktig. Det er ifølge klager en

vanlig misoppfatning at en utbygging av veier vil gjøre det lettere å ferdes og føre til mer friluftaktivitet i utbyggingsområder.

FNF Troms er videre uenig i NVEs vurdering av iskast og risikoen ved utøvelse av friluftsliv/ferdsel. Klager mener risikoen for en turgåer å bli truffet av iskast er større enn hva NVE vurderer, og viser til at arbeidere i anlegget må ta forholdsregler vedrørende iskast.

Klager finner at virkningene for landskapet er utilstrekkelig vurdert og at disse blir satt til lavere verdi som følge av at det er gitt konsesjon til Kvitfjell vindkraftverk. Klager mener at de to vindkraftverkene må sees i sammenheng, og at virkningene for landskap må sees i et helhetlig landskapsbilde og vurderes deretter.

Klagen fra Naturvernforbundet i Troms

Naturvernforbundet i Troms har påklaget vedtaket i e-post av 22. juni 2012. Begrunnelsen for klagen og momenter som blir omhandlet i klagen er i all hovedsak likelydende med klagen fra FNF Troms.

Klagen fra NHO Reiseliv

NHO Reiseliv sier i e-post av 9. juni 2012 at medlemsbedrifter har bedt organisasjonen engasjere seg vedrørende Raudfjell vindkraftverk, og oversender innspill til saken sammen med tidligere uttalelser.

Av innspillet går det frem at NHO Reiseliv ikke finner at de fremførte argumenter på reiselivets vegne har kommet tungt med i saksbehandlingen og følgelig i konklusjonene. NHO Reiseliv støtter klagen fra reiselivsbedriftene i området, og viser til at det siden oppstart av vindkraftplanene har blitt etablert flere opplevelsesbedrifter i området. Samtidig har de eksisterende bedriftene hatt en god utvikling.

NHO Reiseliv sier at det er viktig for så vel fastboende som tilreisende at det finnes områder som er øremerket naturbaserte opplevelser i nærområdet til Tromsø. Klager mener reiselivsnæringen bør prioriteres fremfor utbygging av vindkraft.

NHO Reiseliv viser til at det nå er under utarbeidelse en fylkesdelplan for vind- og vannkraft i Troms. De mener avgjørelsen må utsettes til planen foreligger.

Klagen fra Lauklines kystferie

Lauklines kystferie oversendte ved e-post av 11. juni 2012 klage datert 9. juni 2012 fra en rekke reiselivsbedrifter i Tromsø-området. Bedriftene er Tromsø Natur og Fritid, Seafishing Norway As, Kjetil Skogli - Aurorahunter, Kystkulturprosjektet Alia, Gammelbutikken på Tulleng, GuideGunnar, Arctic Pathfinder As, Lauklines Kystferie, Arctic Fishing Adventures, Sjøtun Brygge, Arctic Peaks, Kattfjord Taxi og Arctic Outdoor.

Klagerne viser til uttalelse fra NHO Reiseliv om behov for ytterligere utredninger før behandling av saken. Klagerne er uenig i NVEs vurdering om at turisme med naturbaserte opplevelser ikke

blir styrt av utbygging av et vindkraftverk i det attraktive området som søndre del av Kvaløya. De viser til at det har vært en mangedobling av overnatting og guidede naturopplevelser i dette området de siste 3 årene, og til at det er etablert flere bedrifter. Klagerne oppfatter planområdet for de to vindkraftverkene til å være indrefiletten for det fremtidige tilbudet av slike aktiviteter i Tromsø-området.

Etter klagerens mening er det stillheten i uberørt natur nært tilgjengelig fra Tromsø som er grunnen til økningen i turismen. Klagerne mener en eventuell utbygging vil være til stor sjenanse. Det vises til samtaler med flere turoperatører på kontinentet som har erfaringer med vindkraftverk i sine hjemland.

Etter klagerens vurdering vil en utbygging av Raudfjell/Kvitfjell vindkraftverk utgjøre en betydelig visuell forurensning både med synligheten fra fjordsiden og ikke minst for alle fjellvandrere og toppturentusiaster som nå har begynt å legge turen hit til Tromsø og Kvaløya med fjellområdene rundt, både på sommer og vinterstid.

Klagerne viser videre til Innovasjon Norges vandreprosjekt, der det lagt ned betydelig med økonomiske midler i markedsføring, presseturer og visningsturer for turoperatører for å bygge opp om dette markedet de neste årene.

Klagerne viser til NVEs vurdering om at tiltaket vil gi Tromsø kommune store økte inntekter i eiendomsskatt og arbeidsplasser og sier dette nok stemmer. De er imidlertid ikke i tvil om at turisme og økning i denne vil bety mest for kommuneøkonomien i fremtiden.

Klagen fra Nordre Kattfjord Grunneierlag

Nordre Kattfjord Grunneierlag klaget i e-post av 5. juni 2012 med etterfølgende begrunnelser. Laget viser til manglende utredninger og vurderinger av naturmangfold og økosystem i vedtaket.

Hva gjelder naturmangfold spesielt mener laget at vedtaket ikke er utredet for hele økosystemet og at naturmangfoldlovens krav til kunnskapsgrunnlaget ikke er oppfylt. Laget viser til at det kun er fugler, noen pattedyr og planter/vegetasjon som er utredet, og mener artsgrupper som fisk og insekter er utilstrekkelig vurdert. Laget er spesielt kritisk til at det ikke er vurdert hvordan næringskjeder vil bli påvirket som følge av endringer i hydrologi. Laget savner utredninger av hvordan endringer i hydrologi kan påvirke ansvarsarten fjellrype.

Laget savner en konkret risikovurdering av hvordan ulykker kan påvirke forurensningsfaren, og viser til brannen i testturbinen på Sandhaugen, der flere tusen liter olje rant ut i grunnen. Klager mener NVE ikke har tatt tilstrekkelig hensyn til faren for forurensning gjennom vannsystemet når det gjelder virkninger for naturmangfold.

Klager mener NVEs vurdering av fugl i bakgrunnsnotatet er mangelfull. Klager er uenig i at kollisjonsfaren mellom vindturbiner og fugler er liten, og at reduksjonen av anlegget vil redusere de potensielle virkningene for fugler. Klager viser til forskningen som er gjennomført på Smøla, og mener denne viser at kollisjonsfaren for rovfugl er større enn NVE vurderer.

Klager viser til at havørn er en art Norge har et særskilt ansvar for og er uenig i NVEs vektlegging av denne arten i konsesjonsbehandlingen. Klager mener også dette er gjeldende for rypen, og peker i denne sammenheng til ansvarsarten fjellrype, der klager sier man vil måtte forvente høy dødelighet.

Klager er kritisk til at NVE vurderer effekten og ytelsen til Kvitfjell og Raudfjell vindkraftverk samlet og virkningene separat. Klager mener vurderingene av naturmangfold i NVE bakgrunnsnotat er for kortfattede. Klager fremholder også at konsekvensutredning for tidligere konsesjonsgitte Kvitfjell vindkraftverk var mangelfulle.

Klagen fra Kattfjord utviklingslag og Sjøtun/Sandneshamn Utmarkslag

Utviklingslaget og Utmarkslaget anfører feil i saksbehandlingen, etiske regler som ikke er fulgt og manglende hensyn tatt til forskrift om konsekvensutredninger og naturmangfoldloven ved behandling av saken. Det vises spesifikt til forskrift om konsekvensutredningers bestemmelser om kumulative virkninger av utbyggingstiltak i samme område.

Lagene påklager konsesjonsvedtaket på grunnlag av i alt 11 punkter inntatt i KE-notat 34/2012 vedlagt brev til OED av 9. november 2012 med oversendelse av klage.

På bakgrunn av punktene inntatt i KE-notat 34/2012 krever lagene blant annet følgende:

- Ny, samlet vurdering av virkningene (herunder visualisering i henhold til NVEs veileder for visualisering) av Kvitfjell og Raudfjell
- Det kreves at Olje- og energidepartementet og Miljøverndepartementet revurderer de ulike myndighetenes innsigelser basert på en vurdering av de kumulative virkningene. NVE viser en rekke steder til reduksjon i anleggets størrelse, og bruker det som et argument for at de negative virkningene for miljø, natur og samfunn ikke lenger blir så store. Alle punktene der denne argumentasjonen brukes av NVE kreves revurdert siden Raudfjell må ses i sammenheng med Kvitfjell. Klager krever at en samlet virkning av Kvitfjell og Raudfjell blir lagt til grunn.
- Konkrete anslag og data for påstand i begrunnelsen om at utbygging ikke vil føre til tap av eiendomsverdi ved utbygging av vindkraftverk av tilsvarende størrelse.
- Konkrete data for konsekvensene for næringslivet.
- Garanti for at beboerne i området som henter drikkevannet sitt fra berørte utmarksområder fortsatt får rent drikkevann under anleggs- og driftsperioden.
- Ny vurdering av fuglemangfold og annen mangfold av dyr da dette ikke er tilstrekkelig utredet, og da basert på den samlede virkningen begge vindkraftverkene vil ha og på en økosystemtilnærming.
- Tilleggsutredning med tanke på støy, drikkevann og visuell forurensning i de områdene der dette ennå ikke er gjort (Sandneshamn/Bogen), og da samlet for begge vindkraftverk.
- Utredning av mulige helsevirkninger for lokalbefolkningen, med hensyn til en samlet vurdering av tema som omfatter blant annet støy, tap av friluftslivsopplevelser, visuell

forurensning, samt den totale effekt av det å ha naboskap til et stort industriområde istedenfor fri natur, og en generell negativ effekt.

- Konesjonsvedtaket omgjøres på bakgrunn av totalt sett negative konsekvensene og en samlet negativ tilbakemelding fra myndigheter/lokalbefolkning.

For en nærmere redegjørelse for klagene og tiltakshavers kommentarer til disse, viser departementet til NVEs oversendelsesbrev.

Departementets vurdering

Innledning

Departementet skal i klagebehandlingen vurdere de synspunkter klagerne kommer med. Departementet har ikke plikt til å imøtegå alt det en part har anført, jf. forvaltningsloven § 25. Departementet har behandlet klagernes anførsler i den grad det er nødvendig for å begrunne avgjørelsen i saken.

Departementet kan prøve alle sider av saken og ta hensyn til nye omstendigheter. I departementets vurdering av om konsesjon etter energiloven skal opprettholdes, må fordelene og ulempene ved det omsøkte tiltaket veies opp mot hverandre. Energiloven skal sikre at produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi foregår på en samfunnsmessig rasjonell måte.

I den skjønsmessige vurderingen som foretas ved avgjørelsen av klagene på konsesjon til bygging og drift av dette vindkraftverket etter energiloven, vurderes miljøkonsekvensene av tiltaket i et helhetlig og langsiktig perspektiv, der hensynet til kraftforsyningsikkerheten og eventuelt tap eller forringelse av naturmangfoldet på sikt avveies. Det vises her til prinsippene i naturmangfoldloven § 7, jf. §§ 8-12.

Departementet legger videre til grunn at Norge, gjennom fornybardirektivet og opprettelsen av et felles elsertifikatmarked med Sverige, har forpliktet seg til å øke utbyggingen av fornybar energi vesentlig. Vindkraft og vannkraft er de to energibærerne som kan bidra med ny produksjonskapasitet i et betydelig omfang.

Vedtaket kan være lovstridig

Reindriftsforvaltningen i Troms understreker i klagen at fungerende flyttleier er en forutsetning for rasjonell reindrift i alle områder, og at disse har et særskilt vern i reindriftsloven. Vedtaket kan etter reindriftsforvaltningens mening være i strid med reindriftsloven § 22.

Departementet legger til grunn at tiltaket i dette området i den tematiske konfliktvurderingen har blitt vurdert som middels konfliktfylt. Utbygger har i tillegg inngått avtale med reinbeitedistriktet om løsninger for området som forutsetter at flyttleier ikke skal forringes eller sperres. Etter departementets syn er NVEs konsesjonsvedtak ikke til hinder for at reindriftsvirksomheten fortsatt kan opprettholdes i området med et tilstrekkelig reintall. Departementet konstaterer for øvrig at utbygger og reindriftsdistriktet har inngått avtale som innebærer at tiltaket ikke skal stenge flyttleier. Departementet vil presisere at flyttleier uansett ikke kan bli berørt i strid med reindriftsloven § 22 uten reindriftsmyndighetens samtykke.

Flere klagerer mener at disse vindkraftverkene ikke er viktige for å oppnå de nasjonale målene om utbygging av fornybar energi, slik det legges til grunn i konsesjonsbehandlingen. Departementet legger til grunn at en konsesjon er en nødvendig, men ikke tilstrekkelig betingelse for at fornybarmålet nås. Det er mange forhold som endres over tid slik at konsesjoner som ennå ikke er realisert, men som har hatt konsesjon i lengre tid, ikke bygges ut. For å nå utbyggingsmålet i elsertifikatordningen er det derfor nødvendig at det samlet sett gis konsesjon til flere tiltak enn det som er målet for realisering. Det skal legges til rette for at de mest lønnsomme prosjektene som har konsesjon realiseres først.

Tiltaket er for dårlig utredet både som enkeltprosjekt og som et større koordinert prosjekt med Kvitfjell vindkraftverk

Flere klagerne peker på at beslutningsgrunnlaget er mangelfullt, og mener at vedtaket ikke bygger på et godt nok kunnskapsgrunnlag slik naturmangfoldloven §§ 8-12 forutsetter. Enkelte klagerer peker også på at for mange virkninger ikke kan beskrives før detaljplanen foreligger.

Departementet er av den oppfatning at NVEs konsesjonsbehandling av Raudfjell vindkraftverk har hatt som utgangspunkt at vindkraftverkene på Kvitfjell og Raudfjell skal ses under ett. I NVEs notat av 10. mai 2012, *Norsk Miljøkraft Raudfjell AS – Raudfjell vindkraftverk*.

Sammenfatning av høringsuttalelser og bakgrunn for vedtak, går det innledningsvis frem at NVE vurderer Kvitfjell og Raudfjell under ett.

I NVEs notat, *Bakgrunn for vedtak*, blir det i kapittel 6 redegjort for hvilke utredninger som har blitt gjort. Utredningene redegjør for hvilke negative virkninger en eventuell utbygging vil gi lokalt. Et eget utredningsprogram har blitt gjennomført for å få frem denne nøkkelinformasjonen. I tillegg har NVE med bakgrunn i generell informasjon om virkningen av ulike vindkraftverk i ulike deler av Norge og andre land, brukt dette i sin gjennomgang av vindkraftverkets konsekvenser.

I tillegg til beskrivelse og vurdering av virkningene av tiltaket i de enkelte utredningene, har NVE etter departementets syn gitt en grundig vurdering av de samlede virkninger av de to vindkraftverkene. Departementet er derfor av den oppfatning at utredningene som er gjennomført og NVEs egne vurderinger av disse enkeltvis og i sum gir et godt beslutningsgrunnlag etter naturmangfoldloven for å fatte avgjørelse i konsesjonssaken.

NVE verdsetter negative eksterne virkninger for lavt

Klagerne er av den oppfatning at det i dette tilfelle ikke bør gis konsesjon fordi summen av ulemper er så store at samfunnsnyttien til prosjektet blir negativ.

I NVEs vedtak går det frem at Raudfjell vindkraftverk i en koordinert utbygging med Kvitfjell vindkraftverk vil være et samfunnsmessig lønnsomt prosjekt. Det betyr at verdien av de positive effektene vindkraftverket gir er større enn de negative effektene. NVE har kommentert klagegrunnene knyttet til den skjønsmessige verdsettingen av negative konsekvenser i notatet *Norsk Miljøkraft Raudfjell AS – Raudfjell vindkraftverk. Sammenfatning og vurdering av klager på NVEs vedtak om konsesjon*.

Departementet legger til grunn at det er betydelige negative effekter knyttet til en koordinert utbygging av Raudfjell og Kvittfjell som i norsk sammenheng vil være en stor vindkraftutbygging. Vindkraftverket innebærer arealbeslag og endret landskapsbilde i området.

Departementet har merket seg Tromsø kommunes motstand mot utbyggingen.

Når departementet skal vurdere de samlede effektene av en vindkraftutbygging vil en del størrelser være usikre, mens andre vil være like for de fleste prosjekter slik som kraftprisen, sertifikatprisen, turbinpriser og driftskostnader. I tillegg er det en rekke kostnader som ikke har en markedsbestemt pris. Dette vil være kostnader knyttet til ulemper i forbindelse med for eksempel støy, friluftsliv, visuelle effekter og naturmangfold. Verdsettingen av slike effekter vil måtte bli skjønnsmessig, men bygger på kunnskap fra sammenlignbare prosjekter i den grad det er mulig.

Når det gjelder drikkevann forutsetter departementet at det i detaljplanleggingen i forbindelse med miljø- transportplan redegjøres for hvordan de som får sitt drikkevann fra området sikres vannforsyning i anleggsperioden.

Når det gjelder støy viser departementet til at NVE har forutsatt endringer i planområdet som øker avstanden til bebyggelse, og at NVE vurderer støyulempene ved vindkraftverket som små. Videre viser departementet til at det er satt vilkår om at det skal utføres nye støyberegninger ved valg av turbin type. Beregningene skal godkjennes av NVE før anleggsarbeidene kan starte opp. Departementet forutsetter for øvrig at de nasjonale støyretningslinjene overholdes, og finner at ulemper forbundet med støy ikke er til hinder for at det gis konsesjon.

Konsekvensutredningen angir at vindkraftverket berører områder med middels ornitologisk verdi, og at konfliktpotensialet i driftsfasen er middels negativ. I konsesjonsbehandlingen har NVE redusert planområdet med om lag 5 km² til maksimalt 7,5 km², og maksimal installert effekt er redusert fra 180 til 100 MW. Reduksjonen har ifølge NVE blant annet økt avstanden til de mest verdifulle områdene for fugl og derfor redusert konfliktpotensialet. Tiltakshaver har ved brev av 28. august 2012 oversendt NVE skisse over redusert planområde som imøtekommer dette vilkåret.

Departementet viser til at det ifølge konsekvensutredningen ikke er kjente hekkelokaliteter for rovfugl i planområdet, og at det ikke er faste trekkruter, døgntrekk eller næringstrekk gjennom området. Departementet finner at vindkraftverket ikke vil påvirke hensynet til fugl i en slik grad at det er til hinder for å gi konsesjon.

Etter departementets syn vil det være ulemper knyttet til de landskapsmessige endringene et vindkraftanlegg av denne størrelsen vil innebære. Departementet legger til grunn at de visuelle effektene vil ha negative virkninger for friluftsliv og reiselivsvirksomhet som bruker uberørt natur som en viktig begrunnelse for sitt tilbud. Departementet er av den oppfatning at det vil være gunstig blant annet av arealmessige og visuelle hensyn å legge til rette for større utbygginger på et begrenset antall lokasjoner fremfor mange mindre utbygginger.

Departementet kan ikke se at de negative virkningene for landskapet ved en utbygging av Raudfjell vindkraftverk er av en slik art at det vil være til hinder for at det kan gis konsesjon.

Samlet belastning

Departementet har foretatt en nøye vurdering av den samlede belastning på økosystemet i tråd med naturmangfoldlovens krav både knyttet til omsøkte tiltak og for Kvittfjell vindkraftanlegg i samme området.

Vindkraftutbygging på Raudfjell og Kvittfjell vil innebære inngrep i et ellers forholdsvis uberørt område. Vindkraftverkene vil kunne påvirke friluftslivet på Kvittfjell og Raudfjell samt omkringliggende områder negativt. Visuelle effekter vil gjøre seg gjeldende for bebyggelsen i området. Den støy som vil oppstå befinner seg innenfor de nasjonale retningslinjer på området. Utbyggingen vil kunne påvirke utviklingen av reiselivsnæringen negativt i området.

Departementet mener NVE har ivaretatt hensynet til sumvirkninger fra den koordinerte utbyggingen på en tilfredsstillende måte. Departementet viser til den reduksjonen i planområdet for vindkraftverket som er foretatt, og de avbøtende tiltak som er pålagt. Departementet viser for øvrig til NVEs samlede vurdering av Kvittfjell og Raudfjell i *Bakgrunn for vedtak* kapittel 8, som departementet slutter seg til.

Konklusjon

Olje- og energidepartementet har vurdert de samlede ulempene ved en koordinert utbygging av vindkraftverkene på Raudfjell og Kvittfjell. Disse ulempene er vurdert opp mot fordelene knyttet til ny fornybar kraftproduksjon i samsvar med målet om å øke utbyggingen av vindkraft regionalt og nasjonalt.

I vurderingen har departementet lagt særlig vekt på at vindressursene er gode i området og at en samlet utbygging av Kvittfjell og Raudfjell kan gi et betydelig bidrag til fornybarsatsingen til akseptable negative virkninger. Departementet mener at vindforhold, nettilknytning og lokalisering vil gjøre det mulig å realisere et lønnsomt prosjekt for en koordinert utbygging på Raudfjell og Kvittfjell. Departementet er innforstått med de negative miljøpåvirkningene av vindkraftverket, og at dette er hensyn som må ivaretas i den videre detaljplanleggingen. Det vil være betydelig ulemper knyttet til prosjektet, men departementet mener at disse i sum ikke overstiger verdiene som skapes.

Departementet har kommet til at NVEs vedtak av 11. mai 2012 om anleggskonsesjon til Raudfjell vindkraftverk stadfestes. Klagene tas derfor ikke til følge.

Departementets avgjørelse kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd første punktum.

Ekspropriasjon

NMR har i medhold av oreigningslova § 2 punkt 19, søkt om tillatelse til å foreta ekspropriasjon av nødvendig grunn og rettigheter for å bygge og drive Raudfjell vindkraftverk, herunder rettigheter for all nødvendig ferdsel/transport i forbindelse med bygging og drift av anlegget.

Det kan gis samtykke til ekspropriasjon av nødvendig grunn og rettigheter til bygging og drift av vindkraftverk med tilhørende kraftledninger og infrastruktur etter oreigningslova § 2 første ledd nr. 19. En forutsetning for slikt samtykke er at fordelene ved ekspropriasjonstiltaket utvilsomt er større enn de skader og ulemper det kan innebære, jf. § oreigningslova 2 annet ledd.

Departementet viser til de vurderinger av fordeler og ulemper knyttet til anleggskonsesjonen etter energiloven ovenfor i dette vedtaksbrev. Departementet finner det utvilsomt at de samfunnsmessige fordelene som vinnes ved etablering av anleggene utvilsomt er større enn de skader og ulemper bygging og drift av anlegget kan innebære.

Departementet har kommet til at grunnlaget for ekspropriasjon er til stede, jf. oreigningslova § 2 annet ledd, og at NVEs vedtak av 11. mai 2012 om ekspropriasjonstillatelse stadfestes. Klagene tas derfor ikke til følge.

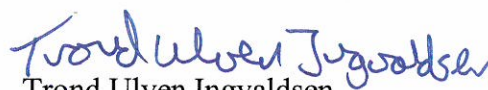
Departementets avgjørelse kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd første punktum.

Departementet minner om ettårsfristen i oreigningslova § 16 til å begjære skjønn. Fristen løper fra departementets stadfestelse av ekspropriasjonstillatelsen i dette vedtaket.

NMR har også bedt om samtykke til forhåndstiltredelse etter oreigningslova § 25. Hovedregelen i § 25 første ledd siste setning er at slikt samtykke kan gis dersom det er begjært skjønn. Når skjønn ikke er begjært, kan samtykke til forhåndstiltredelse bare gis i særlige tilfeller der det å avvente skjønnsbegjæringen vil gi urimelig tidsutsettelse. Det er ikke anført at slikt særtilfelle foreligger, og departementet vil derfor komme tilbake til spørsmålet om forhåndstiltredelse på et senere tidspunkt.

Med hilsen

P. H. Høisveen (e.f.)
ekspedisjonssjef

Trond Ulven Ingvaldsen
avdelingsdirektør

Kopi:
Norges vassdrags- og energidirektorat
Norsk Miljøkraft AS

Adresseliste

Anita Winther			
Ann-Sissel og Hjalmar S. Westgård	Sjøtunveien 424	9108	
c/o Bioforsk Nord Holt FNF Troms	Postboks 2284	9269	
Kattfjord utviklingslag	Vasstrandvegen 497	9108	
Kattfjord Utviklingslag			
Kattfjord Utviklingslag			
Lauklines kystferie MOTVIRA	Vasstrandvegen 580, Kattfjord	9108	
Mot-Vi-Ra	Sjøtunvn 144	9100	KVALØYSLETTA
Sjøtun/Sandneshamn Utmarkslag	Blåbærvegen 9	9024	TOMASJORD
Nordre Kattfjord Grunneierlag	Balsfjordgt 45	9007	
Nordre Kattfjord Grunneierlag			
Norsk Miljøkraft AS Sjøtun/Sandneshamn Utmarkslag			
Norges vassdrags- og energidirektorat	Postboks 5091 Majorstuen	0301	OSLO
Tromsø kommune	Postboks 6900	9299	TROMSØ
NHO Reiseliv	Postboks 5465 Majorstua	0305	OSLO
Reindriftsforvaltningen Troms	Postboks 1183	9326	BARDUFOSS
Naturvernforbundet i Tromsø	Postboks 924	9259	TROMSØ